

Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

A.S.Puşkin

QIZIL XORUZ

nağılı

A.S.Puşkin

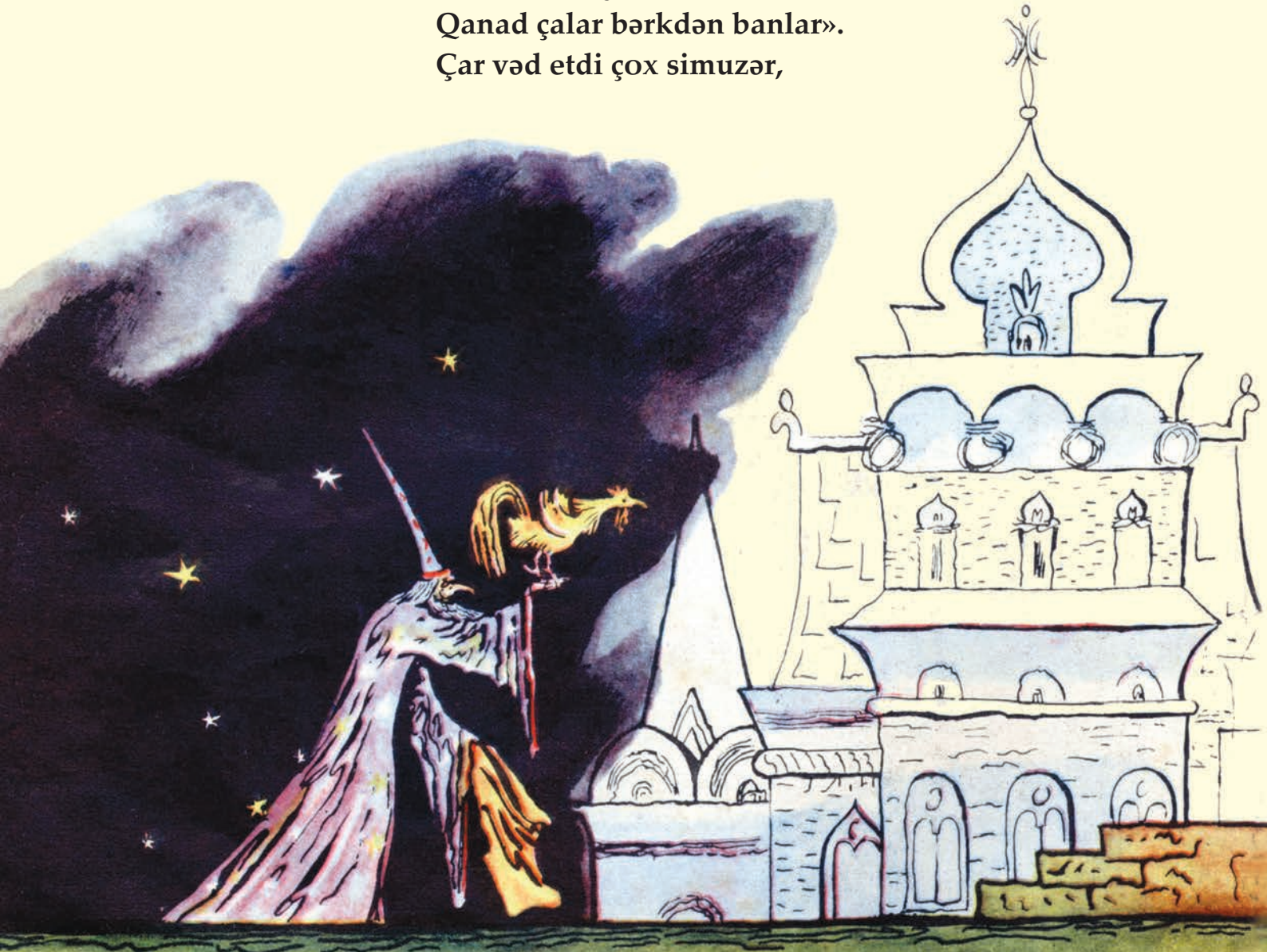
QIZIL XORUZ nağılı

K

eçmişdə bir səltənətdə,
Bir bilinməz məmləkətdə
Dadon adlı çar yaşardı,
Gənc yaşından qəzəbkardı.
Qan uddurur qonşulara,
Heç vermirdi hər bə ara.
Günlər keçdi, qocaldı çar,
Dedi: — «Yetər vuruşmalar!»
Yorulmuşam rahatlanım
Qoy dincəlsin bir az canım
Ancaq indi qonşuları
İncidirdi qoca çarı.
Ölkəsini hücumlardan
Qorumaqçın bu hökmran
Saxlayaydı gərək ordu
Çox da asan deyildi bu
Yatmasa da sərkərdələr,
Qazanmırdı heç bir zəfər.
Cənubdan hər b gözlənirkən,
Şərqdən gəlib qoşun birdən.
Basılınca düşmən burda
Coşur, hücum edir sudan.
Çar fikirdən düşdü dərdə,
Oyaq qaldı gecələr də.
Dedi: — «Bu bir həyat deyil,
Bir an canım rahat deyil».
Bir münəccim vardı, ona
Məktub yazdı yana-yana.
Dərdə dərman istədi çar,
Münəccimi tapıb çapar;
Bu məktubu verdi ona,
Çağırıldı çar sarayına.

Münəccim də gəldi haman
 Çıxardıb öz torbasından
 Qızıl xoruz verdi çara,
 Sonra dedi hökmdara:
 – «Bunu qoy bir mil üstünə
 Heç kəs hiylə gəlməz sənə
 Ara sakit olan zaman
 Xoruz baxar səs salmadan.
 Lakin qonşu ölkələrdən
 Sənə hücum olsa birdən,
 Ya üstünə gəlsə düşmən,
 Ya qopsa bir başqa tufan,
 O bir anda işi anlar,
 Qanad çalar bərkdən banlar».
 Çar vəd etdi çox simuzər,

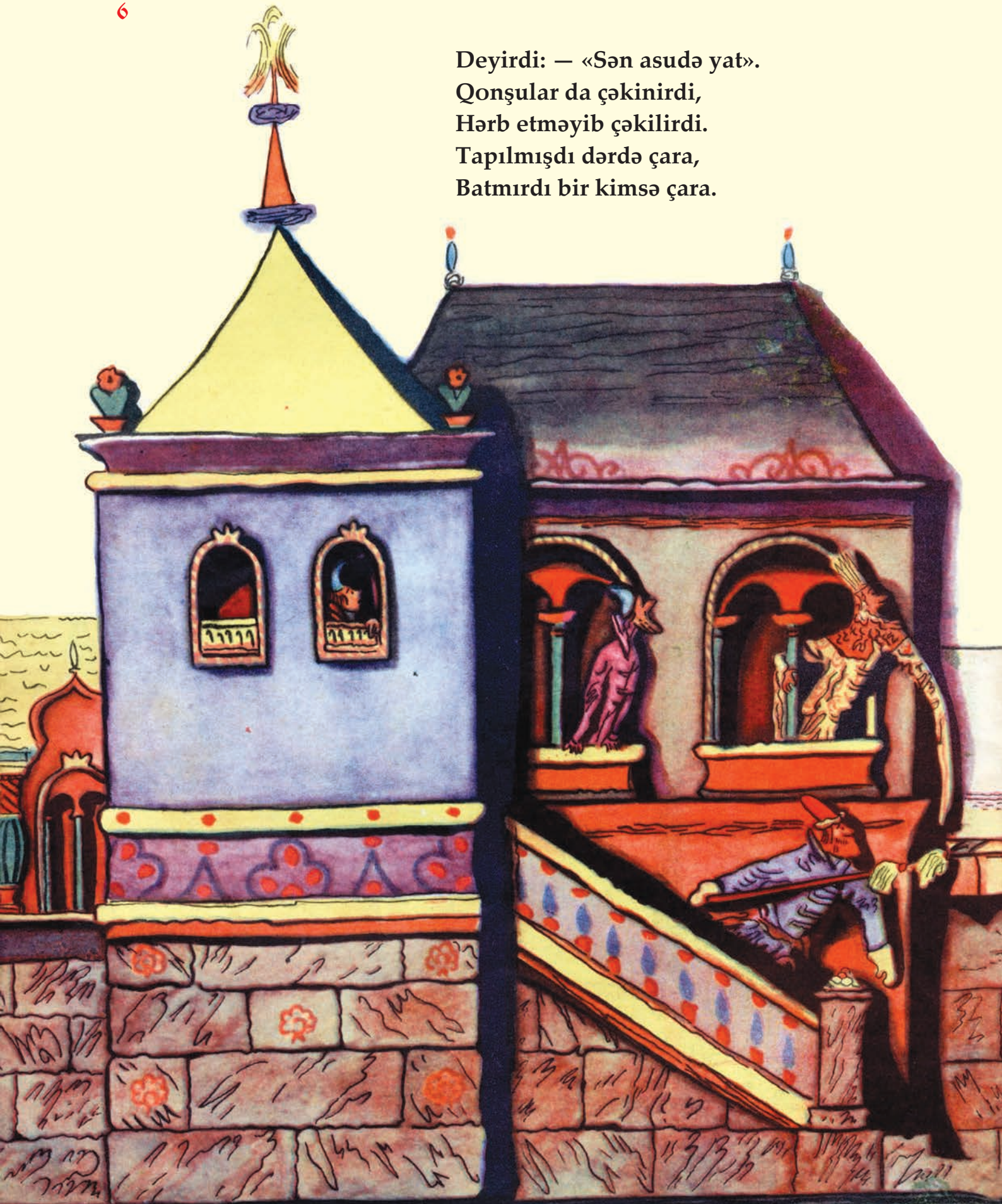

Nə az, nə çox dağlar qədər.,
 Lovğa-lovğa basdı dilə,
 Sonra dedi sevinc ilə:
 – «Qəlbindən nə keçsə, həmən
 Öz işim tək görərəm mən».

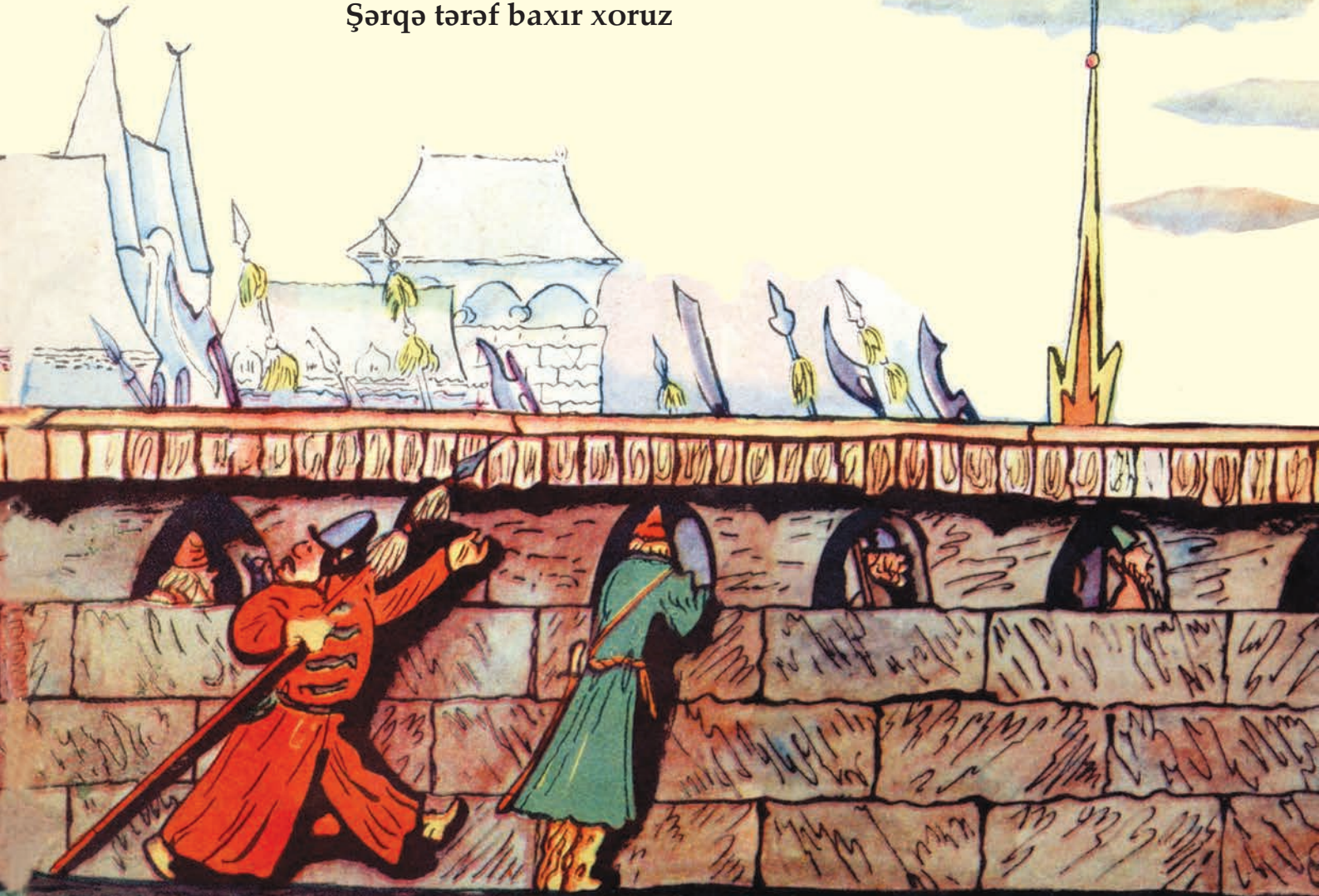
ızıl xoruz gecə-gündüz,
 Mil üstündə oturub düz
 Qoruyurdu sərhədləri,
 Görəndə bir hər b əsəri
 Xoruz dərhal oyanırdı.
 Həmin səmtə dolanırdı.
 Banlayırdı: «Quqquluqu»,
 Çar, almasın səni qorxu
 Sonra çalib yenə qanad

Deyirdi: — «Sən asudə yat».
Qonşular da çəkinirdi,
Hərb etməyib çəkilirdi.
Tapılmışdı dərdə çara,
Batmırdı bir kimsə çara.

Bir-iki il keçdi belə.
Xoruz durdu sakitliklə.
Bir gün çarı oyadaraq
Sərkərdələr söylədi: — «Qalx,
Dərd üz verib ölkəmizə!»
— «Nə var, nə olmuşdur sizə?»
Əsnəyərək soruşdu çar..
Sərkərdələr, pəhləvanlar
Dedilər ki, «xoruz yenə
Səs-küy salır dönə-dönə.
Paytaxta üz verib kədər,
Nigarandır bütün şəhər».
Çar yanaşdı pəncərəyə,
Qorxa-qorxa baxdı göyə.
Gördü durub mildə, dümdüz
Şərqə tərəf baxır xoruz

Qanad çalır; qışqırdı çar:
– «Tez atlanın, görün nə var!»
Dadon çarın böyük oğlu
Qoşun alıb tutdu yolu.
Xoruz susdu, kəsildi səs,
Çar da aldı rahat nəfəs.

Keçdi səkkiz axşam, səhər,
 Ordudan yox hələ xəbər,
 Başlanıbmı vuruşmalar
 Ya hələ yox? Bu haqda çar
 Almayıbdı bir məlumat.
 Xoruz yenə çaldı qanad
 Bərk banladı. Tez hökmran
 Ordusuna verdi fərman
 Böyününün köməyinə
 Getdi kiçik oğlu, yenə
 Xoruz susdu, keçdi günlər,
 Keçdi səkkiz axşam, səhər,
 Gedənlərdən yoxdu xəbər,
 Nahaq yerə gözlədilər.
 Xoruz yenə qanad çaldı,
 Bərk banladı, səs ucaldı.
 Dadon qoşun çəkdi səf-səf,
 Tez yollandı Şərqə tərəf.

rdu getdi gecə-gündüz,
 Gücdən düşdü, qaldı gücsüz.
 Nə bir vuruş, nə bir məzar,
 Nə ordugah görmədi çar;
 Dərin-dərin fikrə daldı,
 Belə işə heyran qaldı,
 Səkkizinci günü səhər
 Bir dik dağa yetişdilər.
 Gördülər bir ipək çadır;
 Sakit yerdə bir tək çadır,
 Sağ yanında uzun dərə.
 O dərədə düşüb yerə
 Qırılıbdır qoşun-ləşkər.
 Öyrənməkçin doğru xəbər
 Tez çadıra yollandı çar.
 Gördü qorxunc mənzərə var:
 İki oğlu düşüb səssiz,
 Dəbilqəsiz və zirehsiz,
 Bir-birinə qılınc sancıb,
 Kəhərləri çölə qaçıb.
 O sahibsiz harın atlar,
 Çəmənlərdə gəzib, otlar.
 Çar elədi çox ahu-zar
 Söylədi ki: — «Ah, balalar,

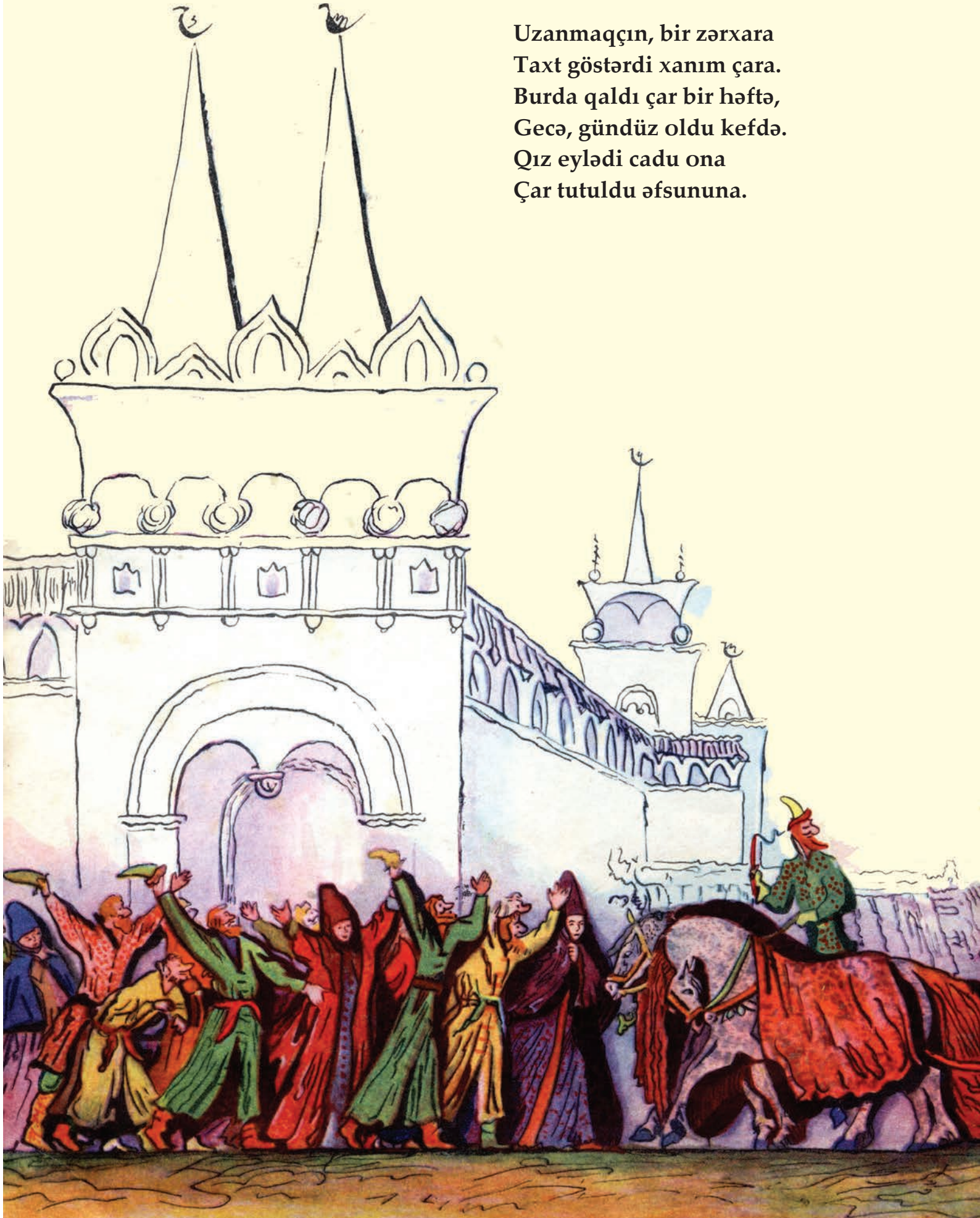

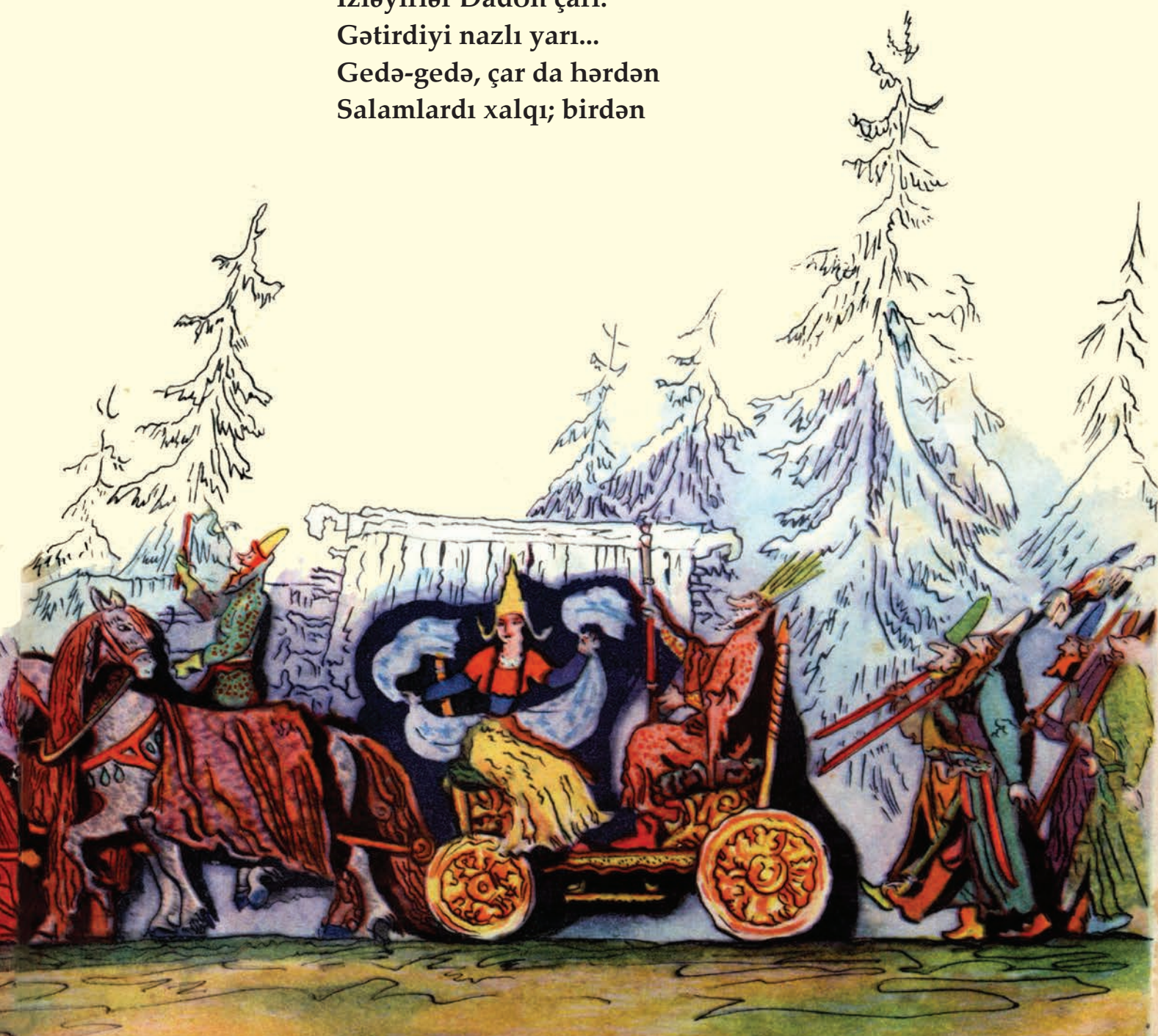
Ömrüm, günüm olsun qara.
 Şahinlərim düşdü tora.
 Dərd əlindən yanır könlüm,
 Son günümdür, gəlir ölüm»,
 Hamı etdi şivən, fəğan.
 İnildədi, ağladı qan
 İnildədi çöl, dərə, dağ.
 Çadır lay-lay açıldı, ah!..
 Şamaxı şahının qızı, —
 Gözəlliyin şən ulduzu
 Təzim etdi Dadon çara.
 Baxan kimi bu nigara
 Günəş görsə gecəquşu
 Necə gedər ağı huşu
 Ağı, huşu getdi çarın,
 Təzə ölmüş oğulların,
 Matəmini unutdu çar.
 Dadon çarı gözəl nigar
 Qarşıladi çox hörmətlə,
 Gülər üzlə, məhəbbətlə
 Taxıb qoluna qolunu,
 Çadırına çəkdi onu.
 Otupmağa yer göstərdi,
 Hər cür dadlı yemək verdi,

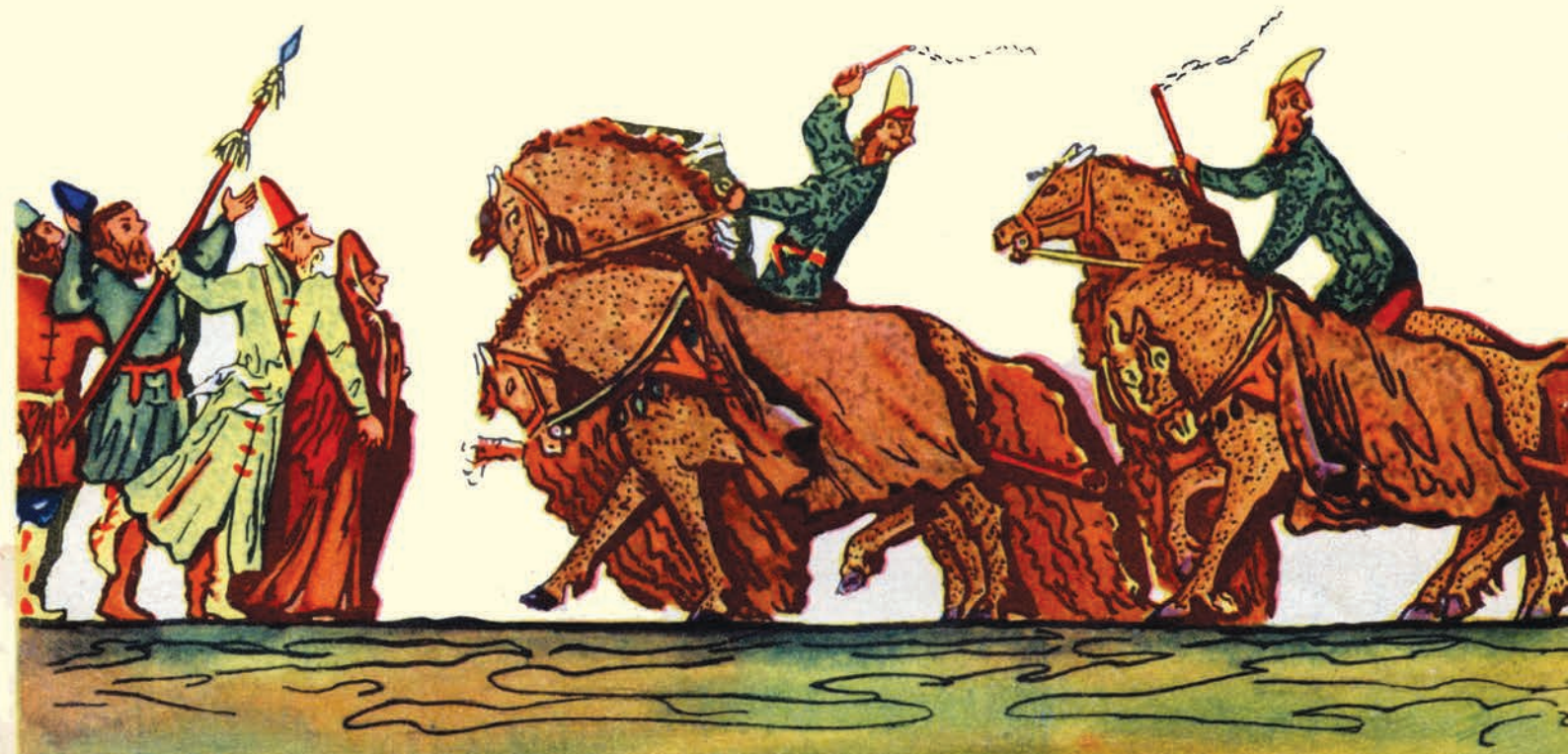
Uzanmaqçın, bir zərxara
Taxt göstərdi xanım çara.
Burda qaldı çar bir həftə,
Gecə, gündüz oldu kefdə.
Qız eylədi cadu ona
Çar tutuldu əfsununa.

Axır gəldi, çatdı səfər,
 hazırlaşdı qoşun, ləşkər.
 Gənc qızı da apardı çar,
 Yola düşdü pəhləvanlar,
 Çardan qabaq getdi xəbər,
 Yayıldı çox şayiələr.
 Şəhər əhli dəstə-dəstə,
 Dayanmışdı yolun üstə.
 Arabanın arxasınca
 Qaçır uşaq, cavan, qoca
 İzləyirlər Dadon çarı.
 Gətirdiyi nazlı yarı...
 Gedə-gedə, çar da hərdən
 Salamlardı xalqı; birdən

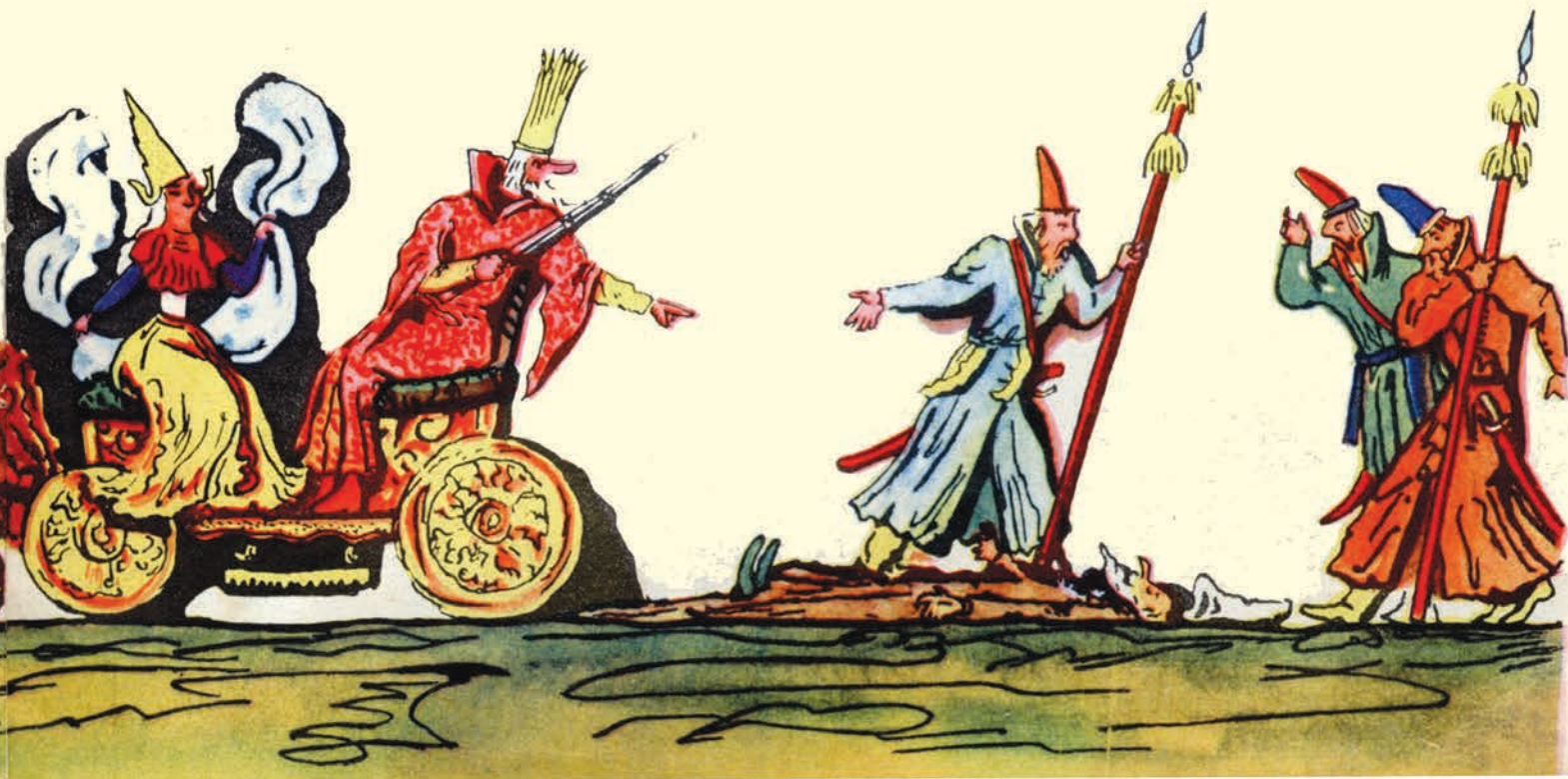
Sağ tərəfə baxan kimi,
 Gördü dostu münəccimi.
 Qu quşu tək geyinib ağ,
 O qoymuşdu şiş bir papaq.
 Çar söylədi: — «Ata, salam!
 Nə əmrin var mən hazırım».
 Münəccim tez verdi cavab:
 — «Artıq gəlib çatıb hesab,
 Yadındadır, a dostum çar,
 Aramızda şərtimiz var,
 İlk arzumu öz arzun tək
 Bitirəsən dərhal gərək;
 Bu şahzadə gözəli sən
 İndi mənə verməlisən».
 Çar heyətlə dedi: — «Şeytan
 Çıxarıbdır səni yoldan?
 Gör fikrindən keçir nələr,
 Qoca, aqlın yoxdur məgər?
 Doğrudur ilk görüşürkən
 Sənə vədə vermişdim mən.
 Hər işdə sərhad var, ancaq
 Məni tanı, gör kiməm, bax,
 Məndən istə pul, boyarlıq,

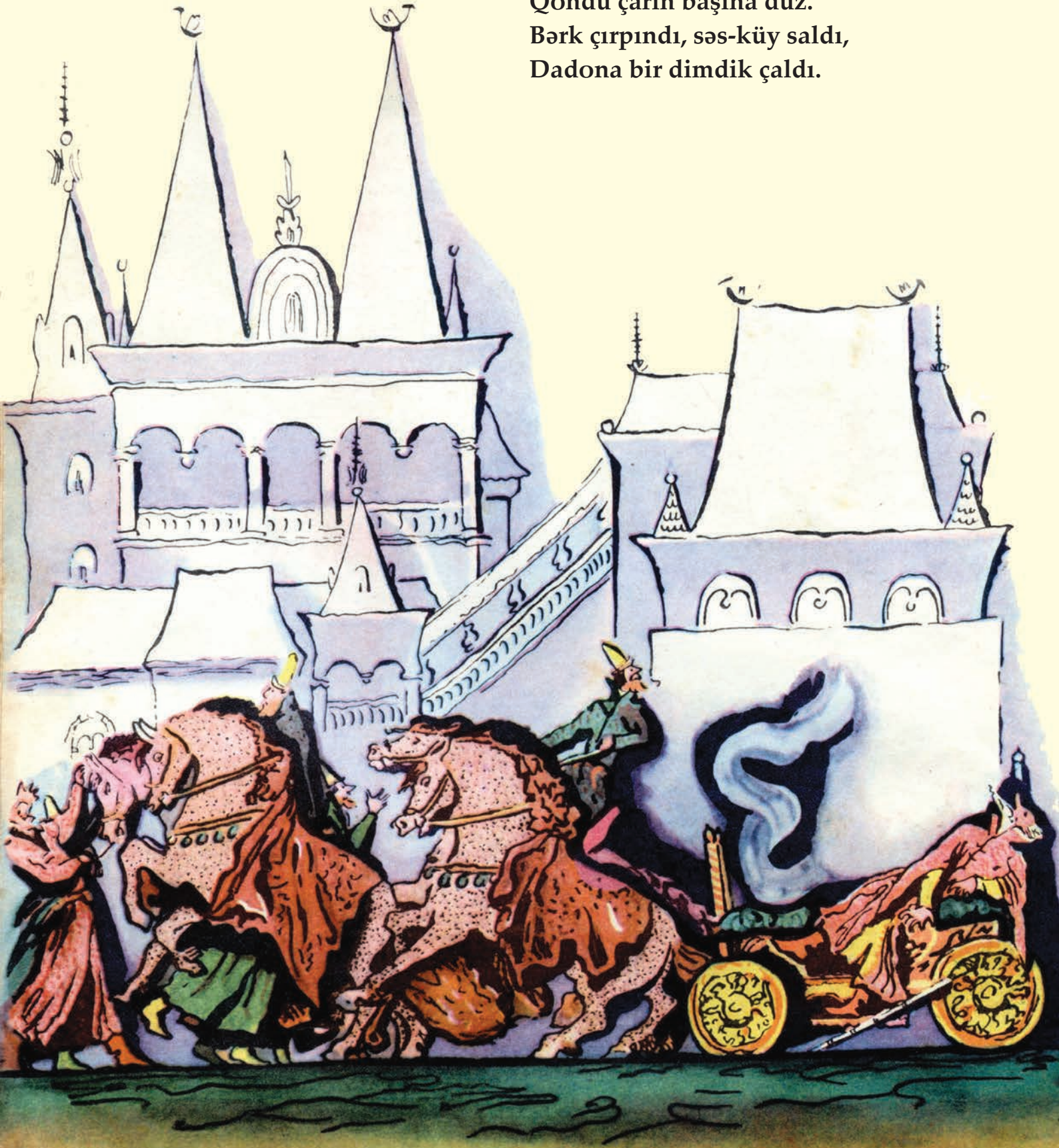
Şahanə at, yarımçarlıq».
 Münəccim söylədi: — «Sərvət,
 Rütbə lazım deyil, fəqət
 Bu şahzadə gözəli sən
 Gərək mənə pay verəsən».
 Eşidincə bu sözü çar
 Tüpürərək dedi: — «Kaftar,
 İltifat görməzsən daha!
 Gəl özünü nahaq yorma
 Gəl, sağ ikən rədd ol burdan...
 Yoldan çəkil qoca şeytan!»

oca etmək istədi bəhs,
 Şahlarla bəhs etmək əbəs.
 Vurdu ona çar əsanı,
 Yerə yıxdı o qocanı.
 Həlak oldu qoca bədbəxt,
 Qorxdu bundan bütün paytaxt.
 Qız dedi: Bu deyil günah
 Bərkdən güldü: ha-ha-ha-ha.
 Dadon tutqun olsa belə

Gülümsədi o gözələ,
Yollandılar tez şəhərə.
Bir səs qalxdı, birdən-birə
Uçdu gəldi qızıl xoruz,
Qondu çarın başına düz.
Bərk çırpındı, səs-küy saldı,
Dadona bir dimdik çaldı.

Çar yıxıldı arabadan,
Bir ah çəkdi, tapşırıldı can.
İtdi gözdən şahzadə qız,
Ondan xəyal qaldı yalnız.
Nağıl yalan olsa da bax.
Bir dərs alar ondan qoçaq!

Александр Сергеевич Пушкин

СКАЗКА О ЗОЛОТОМ ПЕТУШКЕ

(На азербайджанском языке)

Тәрҷүмә едәни: **Mehdi Seyidzadə**

Redaktoru: **E. Rəhimov**

Bədii redaktoru: **Y. Ağayev**

Texniki redaktoru: **S. Həbibzadə**

Korrektoru: **D. Məlikova**

Yığılmağa verilmiş 13/X-1971-ci il. Çapa imzalanmış 5/XI 1971
Kağız formatı 60x90 1/8 çap v. 3. Sifariş № 6491. Tirağı 100000.
Qiyməti 24 qəp.

Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin Dövlət Mətbuat Komitəsi
«Gənclik» nəşriyyatı, Bakı, Hüsü Hacıyev küçəsi, 4

Çapa imzalanmışdır: 25.03.2016.

Formatı: 60x84 1/8.

Həcmi: 3 ç.v.

Sifariş 7.

Tiraj: 500.

Kitab “Nağıl Evi-N” mətbəəsində
ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

*Təkrar çap zamanı ilk nəşrin
kitab göstəriciləri olduğu kimi saxlanılmışdır*

Bərpanəşr

Bakı-2016

